Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

18 декември 2025 година*

„Преюдициално запитване — Конкуренция — Член 102 ДФЕС — Злоупотреба с господстващо положение — Организация за колективно управление на авторски права — Определяне на таксите за издаване на лиценз за предоставянето на разположение на произведения, защитени с авторско право — Хотелски заведения — Метод за изчисляване — Неотчитане на процента на заетост на стаите — Нелоялни цени“

По дело C-161/24

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Krajský soud v Brně (Окръжен съд Бърно, Чешка република) с акт от 29 февруари 2024 г., постъпил в Съда на същия ден, в рамките на производство по дело

OSA, z.s., по-рано OSA — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.

срещу

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: C. Lycourgos, председател на състава, O. Spineanu-Matei (докладчик), S. Rodin, N. Piçarra и N. Fenger, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: I. Illéssy, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 март 2025 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за OSA, z.s., от V. Bernard, R. Neruda и L. Štiková Gachová, advokáti,

– за Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, от A. Drbal, H. Malíková и P. Mlsna,

– за испанското правителство, от M. Morales Puerta, в качеството на представител,

* Език на производството: чешки.

– за френското правителство, от R. Bénard и T. Lechevallier, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от E. Arsenidou, B. Ernst, M. Monfort и P. Němečková, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 юни 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 102 ДФЕС.

2 Запитването е отправено в рамките на спор между OSA, z.s., по-рано OSA, — Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. (наричана по-нататък „OSA“), организация за колективно управление на авторски права (наричана по-нататък „организацията за колективно управление“) съгласно чешкото право, и Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Служба за защита на конкуренцията, Чешка република) (наричана по-нататък „чешкият орган по конкуренцията“) относно решение, с което този орган налага наказание на OSA за нарушение на член 102 ДФЕС.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 102 ДФЕС гласи:

„Забранена като несъвместима с вътрешния пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на вътрешния пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите членки.

Такава злоупотреба в частност може да се изразява в:

а) пряко или косвено налагане на нелоялни покупни или продажни цени или на други несправедливи условия за търговия;

[…]“.

4 Член 3 („Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на

някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230) предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

Чешкото право

5 Член 23 от zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem au torským a o změně některých zákonů (autorský zákon) (Закон № 121/2000 за авторското право и сродните му права и за изменение на някои закони (Закон за авторското право), в редакцията му, в сила до 6 ноември 2014 г., гарантира на авторите правото на възнаграждение за използването на техните произведения, които се предоставят на разположение на лица, настанени в частни стаи, чрез радио или телевизия.

6 Съгласно член 11 от zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (Закон № 143/2001 за защита на конкуренцията) от 4 април 2001 г., в приложимата му към спора в главното производство редакция:

„Забранява се злоупотребата с господстващо положение в ущърб на конкурентите и потребителите. Злоупотреба с господстващо положение е например

а) прякото или косвено налагане на несправедливи условия в договорите с други участници на пазара, особено налагането на задължения, които към момента на сключването на договора са явно неравностойни на съответстващите им насрещни задължения,

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

7 Видно от акта за преюдициално запитване, OSA е една от шестте организации за колективно управление в Чешката република и има господстващо положение на съответния пазар.

8 С решение от 18 декември 2019 г. чешкият орган по конкуренцията установява, че в периода от 19 май 2008 г. до 6 ноември 2014 г. OSA е начислявала на доставчици на услуги за хотелско настаняване, които осъществяват дейност в Чешката република, без обективно основание такси за използването чрез радио- и телевизионни приемници на защитени с авторски права произведения, при ценообразуването на които такси не е бил отчетен процентът на заетост на съответните хотелски заведения. Така според това решение OSA е изисквала плащането на такси за незаетите стаи, в които не са били използвани такива произведения.

9 Чешкият орган по конкуренцията намира, че с тази практика OSA е наложила несправедливи условия за търговия на националния пазар за предоставяне на лицензи за използването на произведения, защитени с авторско право. Според него споменатата

практика представлява злоупотреба с господстващо положение, забранена от член 102 ДФЕС и от съответните разпоредби на чешкото законодателство в областта на конкуренцията. Поради това той осъжда OSA да заплати имуществена санкция от 10 676 000 чешки крони (CZK) (около 429 000 евро) и ѝ забранява да прилага тази практика.

10 OSA подава жалба по административен ред срещу това решение, която председателят на чешкия орган по конкуренцията отхвърля с решение от 23 ноември 2020 г.

11 OSA обжалва последното решение пред запитващата юрисдикция, Krajský soud v Brně (Окръжен съд Бърно, Чешка република).

12 Според тази юрисдикция страните в главното производство не спорят, че OSA има в Чешката република „фактически монопол“ в областта на колективното управление на авторските права и че през периода 19 май 2008 г. — 6 ноември 2014 г. OSA начислява на хотелските заведения такси за разпространението на защитени произведения чрез поставени в стаите им телевизионни и радиоприемници, независимо дали стаите са заети. Страните обаче са на различно мнение за тълкуването на практиката на Съда относно понятието „злоупотреба с господстващо положение“ и за нейното прилагане към спора в главното производство.

13 Според OSA чешкият орган по конкуренцията е трябвало да провери дали нейната практика относно таксите може да се счита за практика на цени, представляващи злоупотреба, с оглед на прогласените от Съда критерии в решение United Brands и United Brands Continentaal/Комисия (27/76, EU:C:1978:22), които били приложени в особения контекст на организациите за колективно управление в решения от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra — Latvijas Autoru apvienība (C-177/16, EU:C:2017:689), и от 25 ноември 2020 г., SABAM (C-372/19, наричано по-нататък „решение SABAM“, EU:C:2020:959).

14 Запитващата юрисдикция обаче счита, че Съдът все още не се е произнесъл по въпроса дали неотчитането — когато се изчисляват таксите, дължими на основание авторски права — на процента на заетост на стаите в хотелските заведения може да съставлява злоупотреба с господстващо положение по смисъла на член 102 ДФЕС.

15 На първо място, тази юрисдикция отбелязва, че ще трябва да разгледа доводите на OSA, че спорът не може да бъде разрешен, като просто се приложат принципите, изведени в решение SABAM. OSA твърди, че това решение се отнася до плащането на такси, дължими на основание авторски права за произведения, които, макар и предоставени на разположение, не са били използвани в рамките на музикален фестивал. Според OSA дори изискването за плащане на такси да е нелогично в такъв контекст, изискването да се плаща годишна такса си остава логично, що се отнася до предоставянето на разположение на произведения в стаите в хотелските заведения, независимо какъв е процентът на заетост на тези заведения, освен за стаите, които са останали незаети през цялата година.

16 На второ място, запитващата юрисдикция отбелязва, че практиката на Съда изглежда не е установила конкретни критерии, които позволяват да се определи дали за неотчитането, когато се изчислява дължимата на основание на авторски права такса, на процента на заетост на стаите в хотелските заведения трябва в светлината на член 102 ДФЕС да се

приеме, че както твърди OSA, попада в обхвата на практика на прекомерни цени или, както твърди чешкият орган по конкуренцията — в обхвата на практика, която налага „несправедливи условия за търговия“ по смисъла на тази разпоредба.

17 Във втората хипотеза запитващата юрисдикция счита, че би оставало още да се определят критериите, въз основа на които може да се установи дали дадено условие за търговия е несправедливо. В тази насока OSA счита, че е необходимо да са изпълнени три кумулативни критерия. Първо, това условие трябвало да не е свързано с целта на договора или да не е необходимо за постигане на очакваното му действие. Второ, споменатото условие трябвало да уврежда насрещната страна по договора. Трето, същото условие не трябвало да е нито подходящо, нито справедливо. В тази насока чешкият орган по конкуренцията възразява, че нито Европейската комисия, нито съдилищата на Съюза са прилагали тези критерии и че в случая е достатъчно да се провери дали наложеното от OSA условие за търговия е обосновано и пропорционално.

18 Също така, според запитващата юрисдикция ако трябва да се възприеме първата хипотеза, спомената в точка16 от настоящото решение, следва още да се определи дали практиката на OSA относно таксите може да се смята за противоречаща на член 102 ДФЕС, доколкото налага прекомерни цени. Според нея тълкуването на Съда би позволило да се изясни дали и как критериите, изведени от решение от 14 февруари 1978 г., United Brands и United Brands Continentaal/Комисия (27/76, EU:C:1978:22), могат да се приложат в контекста на делото, поставено за разглеждане пред запитващата юрисдикция.

19 На трето място, тази юрисдикция счита, че за да се провери дали са налице елементите от фактическия състав на нарушението по член 102 ДФЕС, следва да се реши въпросът дали чешкият орган по конкуренцията е бил длъжен да докаже, че разглежданата практика относно таксите е имала антиконкурентни последици, или дали този орган е можел да се позове само на опасност от нарушаване на конкуренцията.

20 На четвърто и последно място, запитващата юрисдикция иска да се установи дали, за да се приеме наличието на нарушение на член 102 ДФЕС, е необходимо да се докаже, че практиката на OSA относно таксите е оказала съществено влияние върху търговията между държави членки или е достатъчно да се докаже, че е имало логика да се очакват такива последици.

21 При това положение Krajský soud v Brně (Окръжен съд Бърно) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Може ли член 102, буква а) [ДФЕС] да се тълкува в смисъл, че злоупотреба с господстващо положение по смисъла на този член е поведението на организация за колективно управление на авторски права, която има фактически монопол в държавата членка и прилага по отношение на операторите на местата за настаняване цени за получаването на лицензи за предоставяне на достъп до защитени с авторско право произведения чрез радио- и телевизионните приемници, поставени в стаите, предназначени за частно настаняване на гости, без при определянето на тези цени да отчита действителната заетост на отделните стаи на съответните места за настаняване?

2) Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, трябва ли такава практика да се преценява от гледна точка на а) прилагането на несправедливи условия за търговия, или б) прилагането на прекомерни цени?

[а)] Ако правилният критерий е прилагането на несправедливи условия за търговия, каква е конкретната проверка, по която трябва да се преценява той?

[б)] Ако правилният критерий е прилагането на прекомерни цени, каква е конкретната проверка, по която трябва да се преценява той — досегашната проверка съгласно решение United Brands, или някакъв неин изменен вариант?

3) За да се докаже нарушение на член 102, [втора алинея,] буква а) [ДФЕС] във връзка с описаното в първия въпрос поведение, трябва ли да се докажат действителни или потенциални отрицателни последици за конкуренцията (включително въздействие върху благосъстоянието на потребителите и експлоататорски последици от поведението на предприятието с господстващо положение)?

4) За да се докаже нарушение на член 102, [втора алинея,] буква а) [ДФЕС] във връзка с описаното в първия въпрос поведение, трябва ли да се докаже съществено влияние на това поведение върху търговията между държавите — членки на Съюза, или е достатъчно обосновано предположение, че то може да има такова въздействие, без да е необходимо да се изследва действителната му степен?“.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

22 С първите си два въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че неотчитането от организация за колективно управление на процента на заетост на хотелските заведения, когато тя изчислява таксите, дължими като насрещна престация за издаването на тези заведения на лиценз за предоставяне на разположение на защитени с авторско право произведения, представлява злоупотреба с господстващо положение, която се състои в нелоялни цени или други несправедливи условия за търговия.

23 Най-напред е уместно да се припомни, че съгласно член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 авторите имат право с превантивен характер, което им позволява да се противопоставят на публичното разгласяване на тяхното произведение, което евентуални ползватели могат да имат намерение да осъществят, за да забранят това разгласяване (решение от 20 юни 2024 г., GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, т. 17 и цитираната съдебна практика).

24 По отношение на хотелските заведения Съдът уточнява, че предоставянето на разположение на радио- или телевизионни апарати, които могат да приемат сигнал и така да разпространяват защитени произведения в стаите на тези заведения, представлява публично разгласяване по смисъла на цитирания член 3, параграф 1, което позволява на клиентите да имат достъп до тези произведения, без значение дали те използват тази възможност или не (вж. в този смисъл решения от 7 декември 2006 г., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, т. 43, и от 20 юни 2024 г., GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, т. 33 и цитираната съдебна практика).

25 В тази насока Съдът е постановил, че обикновено клиентите на хотелските заведения се сменят бързо един след друг и че обикновено те са доста голям брой лица, поради което трябва да се считат за публика (вж. в този смисъл решение от 7 декември 2006 г., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, т. 38).

26 Освен това действието на хотелско заведение, с което то предоставя на клиентите си достъп до излъчваните произведения, трябва да се счита за допълнителна услуга, извършена с цел да се извлече определена полза, защото предлагането на тази услуга оказва влияние върху стандарта на хотела, а оттам и върху цената на стаите (вж. в този смисъл решение от 7 декември 2006 г., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, т. 44).

27 На следващо място, уместно е да се припомни, че организацията за колективно управление, която притежава монопол на територията на държава членка за управлението на авторските права върху определена категория защитени произведения и която срещу плащане на такси предоставя тези произведения на разположение на икономически оператори, за да могат те публично да ги разгласяват, трябва да се счита за предприятие, което има господстващо положение върху съществена част от вътрешния пазар, по смисъла на член 102 ДФЕС (вж. в този смисъл решение SABAM, т. 26 и 27 и цитираната съдебна практика). Както бе посочено в точка 7 от настоящото решение, в случая е безспорно, че OSA има такова господстващо положение.

28 Уместно да се отбележи също, че когато твърдяната несправедливост на поведението на такава организация за колективно управление се свързва с размера на тези такси, т.е. с изискваната цена като такава, а не с други условия за това предоставяне на разположение, посоченото ценообразуване трябва да се прецени през призмата на критериите относно прекомерните цени.

29 Така подобно поведение може да представлява злоупотреба, забранена от член 102 ДФЕС, ако при определянето на размера на тези такси посочената организация прилага прекомерно високи цени, които не са разумни с оглед на икономическата стойност на предоставяната от нея услуга. Евентуалната прекомерност на таксите трябва да се прецени с оглед на всички обстоятелства по случая (вж. в този смисъл решение SABAM, т. 28 и 29 и цитираната съдебна практика).

30 В тази насока следва да се отчете не само икономическата стойност на самата услуга за колективно управление, но и характерът и обхватът на използване на произведенията, както и генерираната от това използване икономическа стойност (вж. в този смисъл решение SABAM, т. 30).

31 Въпреки че, както бе припомнено в точка 24 от настоящото решение, предоставянето на разположение на сигнал и на радио- или телевизионни приемници в стаите на хотелско заведение представлява публично разгласяване по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, без значение дали публиката, която се състои от присъстващите в това заведение клиенти, реши да използва или не достъпа до така предоставените на разположение произведения, все пак по отношение на член 102 ДФЕС трябва да се приеме, че броят на лицата, съставляващи посочената публика, е релевантен фактор, за да се прецени, от една страна, какъв е обхватът на потенциалното използване на защитените с авторски права произведения, и от друга, каква е ползата, посочена в точка 26 от настоящото решение, която хотелското заведение може да извлече от лиценза, който придобива от организацията за колективно управление. Ето защо процентът на заетост на хотелските заведения е обстоятелство, което следва да се отчете, за да се оцени с помощта на статистически модел или въз основа на други критерии, стига те да са обективни, стабилни, леснодостъпни и подлежащи на контрол, обхватът на използване на произведенията и икономическата стойност на тяхното използване, и така да се определи

дали таксите, изисквани за издаването на лицензи, които позволяват публичното разгласяване на произведенията, са „несправедливи“ по смисъла на член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС.

32 В тази насока няма никакво основание в случаите на хотелски заведения да се приеме за ирелевантна съдебната практика, припомнена и уточнена от Съда в точки 30 и 41 от решение SABAM, съгласно която дължимата насрещна престация за публичното разгласяване на защитени произведения, каквато представлява таксата, определена от организацията за колективно управление, трябва да се анализира с оглед на характера и обхвата на използване на тези произведения, както и на стойността на използването на въпросните произведения в икономическия обмен, която по-специално е функция от действителния брой на лицата, които се възползват от същите произведения.

33 Ето защо по принцип няма как да се приеме дадена организация за колективно управление да изисква от хотелските заведения такси, които не отчитат факта, че значителна част от стаите им са недостъпни за клиентите, например поради сезонно съкращаване на дейността на съответното хотелско заведение, поради частично затваряне за ремонт или извънредно положение като здравна криза.

34 В по-общ план прилаганата от тази организация такса може да се основава и на фиксирани тарифи, но трябва да отчита поне приблизителна прогноза за реално използваното количество произведения, защитени с авторско право (вж. в този смисъл решение SABAM, т. 50).

35 Запитващата юрисдикция следва с оглед на всички обстоятелства по случая, включително на достъпността и надеждността на данните за процента на заетост на хотелските заведения, както и на съществуващите технологични средства (вж. в този смисъл решение SABAM, т. 55), да прецени дали за OSA е имало възможност — без това да води до несъразмерно увеличение на направените от нея разходи за управление на договорите, които я обвързват с потребителите на защитените произведения и за надзор върху използването на защитените с авторско право произведения — при изработването на таксите да отчете предвидимия процент на заетост на хотелските стаи.

36 Ето защо не е изключено прилаганият от OSA метод за изчисляване на таксите, без да се отчита процентът на заетост на хотелските заведения, да трябва да бъде квалифициран като „злоупотреба“ по смисъла на член 102 ДФЕС. Всъщност, ако метод за изчисляване на такси, при който се отчита този процент на заетост, може да бъде използван при разумни разходи и да включва съществено намаляване на размера на таксите, за използването на настоящия метод за изчисляване на тези такси би могло да се приеме, че води до нелоялни цени по смисъла на член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС.

37 Горният извод не засяга задължението на запитващата юрисдикция да отчете всяко друго обстоятелство, което също е релевантно, за да прецени дали размерът на таксите е справедлив или не. Такива обстоятелства могат да потвърдят или да опровергаят индицията за злоупотреба с господстващо положение, каквато евентуално може да произтича от неотчитането на процента на заетост на хотелските заведения.

38 Така съгласно постоянната съдебна практика, когато организация за колективно управление определи размер на такси, значително по-висок от прилаганите в останалите държави членки, стига сравнението на размера на тарифите да е извършено на една и съща

основа, тази разлика трябва да се счита за индиция за злоупотреба с господстващо положение. В тази насока е целесъобразно нейните тарифи да се сравнят с приложимите в съседните държави, както и с приложимите в други държави членки, коригирани с индекса, отразяващ паритета на покупателната способност, при условие че референтните държави са били избрани в съответствие с обективни, подходящи и подлежащи на проверка критерии и че основата за сравнение е една и съща (вж. в този смисъл решение от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju ajapentūra — Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, т. 38 и 51).

39 Накрая, досежно въпроса дали, както поддържа OSA, преценката на евентуалната прекомерност на цените, прилагани от дадена организация за колективно управление, налага да се провери дали е налице прекомерно несъответствие между действително направените от тази организация разходи и прилаганите цени, достатъчно е да се отбележи, че съгласно практиката на Съда в рамките на тази преценка не е задължително да се прави такова сравнение между цените и разходите, тъй като има други методи, които дават възможност да се установи дали прилаганите цени са прекомерни (вж. в този смисъл решения от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju ajapentūra — Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, т. 36 и 37, и SABAM, т. 31).

40 Ето защо на първите два въпроса следва да се отговори, че член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че неотчитането от организация за колективно управление на процента на заетост на хотелските заведения, когато тя изчислява таксите, дължими като насрещна престация за издаването на тези заведения на лиценз за предоставяне на разположение на защитени с авторско право произведения, може, в зависимост от всички релевантни обстоятелства, да допринесе за констатацията за злоупотреба с господстващо положение, която се състои в прилагането на нелоялни цени, при условие че се направи проверка дали размерът на тези такси е прекомерен с оглед на характера и обхвата на използване на произведенията, както и на генерираната от това използване икономическа стойност.

По третия въпрос

41 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че за да се констатира злоупотреба с господстващо положение, е необходимо орган по конкуренцията да докаже, че разглежданата практика има действителни последици за конкуренцията, и по-специално за благосъстоянието на потребителите.

42 Съгласно постоянната съдебна практика член 102 ДФЕС цели да санкционира не само практиките, които могат да причинят пряка вреда на потребителите, но и практиките, които им причиняват непряко вреда, като засягат структурата на ефективна конкуренция (решение от 12 май 2022 г., Servizio Elettrico Nazionale и др., C-377/20, EU:C:2022:379, т. 44 и цитираната съдебна практика).

43 Следователно орган по конкуренцията изпълнява възложената му тежест на доказване когато докаже, че дадена практика на предприятие с господстващо положение може с използването на ресурси или средства, различни от тези, които управляват нормалната конкуренция, да засегне структурата на ефективна конкуренция, без да е необходимо той да доказва, че тази практика може да причини и пряка вреда на потребителите. Съответното предприятие с господстващо положение може все пак да избегне забраната по член 102

ДФЕС, като докаже, че засягането на структурата на ефективна конкуренция, което може да следва от разглежданата практика, се неутрализира и дори свръхкомпенсира чрез положителни за потребителите последици (вж. в този смисъл решения от 12 май 2022 г., Servizio Elettrico Nazionale и др., C-377/20, EU:C:2022:379, т. 47, и от 21 декември 2023 г., European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, т. 202).

44 Ето защо на третия въпрос следва да се отговори, че член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че констатацията за злоупотреба с господстващо положение е достатъчно доказана, когато е установено, че съответната практика може да засегне структурата на ефективна конкуренция, без да е необходимо да се доказва, че тази практика може да причини и пряка вреда на потребителите.

По четвъртия въпрос

45 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че орган по конкуренцията е длъжен да докаже, че дадена злоупотреба оказва съществено влияние върху търговията между държави членки.

46 В тази насока от постоянната практика на Съда следва, че тълкуването и прилагането на условието относно последиците за търговията между държавите членки, съдържащо се в членове 101 и 102 ДФЕС, трябва да използват за отправна точка целта на това условие, която е да определи в областта на правната уредба на конкуренцията съотношението между приложното поле на правото на Съюза и правото на държавите членки. Така в приложното поле на правото на Съюза попада всеки картел и всяка практика, които могат да застрашат свободната търговия между държавите членки по начин, който би могъл да навреди на осъществяването на целите за единния пазар между държавите членки, по-конкретно чрез отделяне на националните пазари или чрез изменяне на структурата на конкуренцията във вътрешния пазар (решение от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra — Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, т. 26 и цитираната съдебна практика).

47 За да могат да засегнат търговията между държавите членки, едно решение, споразумение или съгласувана практика трябва въз основа на съвкупност от фактически и правни елементи да позволяват с достатъчна степен на вероятност да се предвиди, че могат да упражнят пряко или непряко въздействие, действително или възможно, върху търговските потоци между държавите членки, и то по начин, който да породи опасения, че могат да попречат на осъществяването на единния пазар между държавите членки. Освен това влиянието трябва да не е незначително (решение от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju ajapentūra —Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, т. 27 и цитираната съдебна практика).

48 Съдът вече е признал, че тарифите, прилагани от организация за колективно управление, която има монопол, може да повлияят върху трансграничната търговия, поради което член 102 ДФЕС е приложим към такова положение. Всъщност търговията между държави членки може да бъде засегната от ценовите практики на организация за колективно управление, която има монопол в своята държава членка и която там, наред с правата на притежатели на права, които са граждани на тази държава, управлява и правата на

чуждестранни притежатели на права (решение от 14 септември 2017 г., Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju ajapentūra (решение от, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju ajapentūra — Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, т. 28 и 29).

49 Ето защо на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че орган по конкуренцията е длъжен да докаже, че дадена злоупотреба може да окаже съществено влияние върху търговията между държави членки. Когато тарифна практика на организация за колективно управление е квалифицирана като злоупотреба, за да се докаже, че търговията между държави членки може да бъде съществено повлияна от посочената злоупотреба, е достатъчно да се констатира, че тази организация за колективно управление управлява не само правата на притежатели на права, граждани на държавата членка, в която има монопол, но и правата на притежатели на права от други държави членки.

По съдебните разноски

50 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) **Член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че неотчитането от организация за колективно управление на авторски права на процента на заетост на хотелските заведения, когато тя изчислява таксите, дължими като насрещна престация за издаването на тези заведения на лиценз за предоставяне на разположение на защитени с авторско право произведения, може, в зависимост от всички релевантни обстоятелства, да допринесе за констатацията за злоупотреба с господстващо положение, която се състои в прилагането на нелоялни цени, при условие че се направи проверка дали размерът на тези такси е прекомерен с оглед на характера и обхвата на използване на произведенията, както и на генерираната от това използване икономическа стойност.**

2) **Член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че констатацията за злоупотреба с господстващо положение е достатъчно доказана, когато е установено, че съответната практика може да засегне структурата на ефективна конкуренция, без да е необходимо да се доказва, че тази практика може да причини и пряка вреда на потребителите.**

3) **Член 102, втора алинея, буква а) ДФЕС следва да се тълкува в смисъл, че орган по конкуренцията е длъжен да докаже, че дадена злоупотреба може да окаже съществено влияние върху търговията между държави членки. Когато тарифна практика на организация за колективно управление на авторски права е квалифицирана като злоупотреба, за да се докаже, че търговията между държави членки може да бъде съществено повлияна от посочената злоупотреба, е достатъчно да се констатира, че тази организация за колективно управление на**

авторски права управлява не само правата на притежатели на права, граждани на държавата членка, в която има монопол, но и правата на притежатели на права от други държави членки.

Подписи